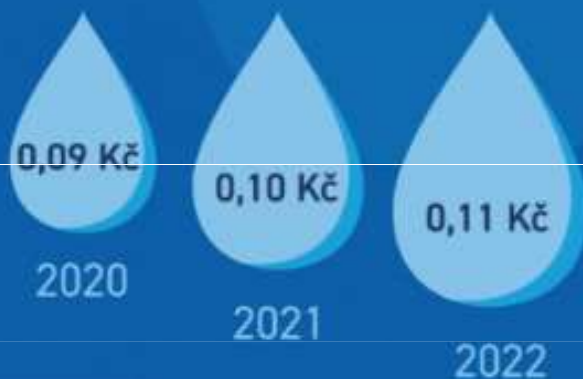

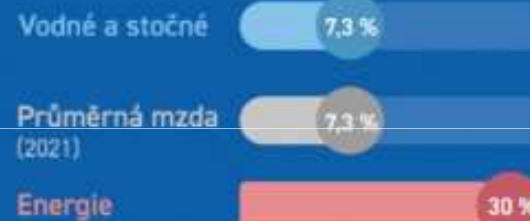
inflace

- Inflace jako porucha rovnováhy (nejzřetelněji se projevuje růstem cen)
- **Inflace** = růst všeobecné (průměrné) cenové hladiny. V důsledku toho dochází k poklesu kupní síly peněžní jednotky
- Inflace vs. zdražování
- Cenová hladina P představuje průměrnou úroveň cen určitého souboru statků v běžném období (ceny P_1) ve srovnání s cenami určitého vybraného základního období (ceny P_0)

Cena za 1 litr vody

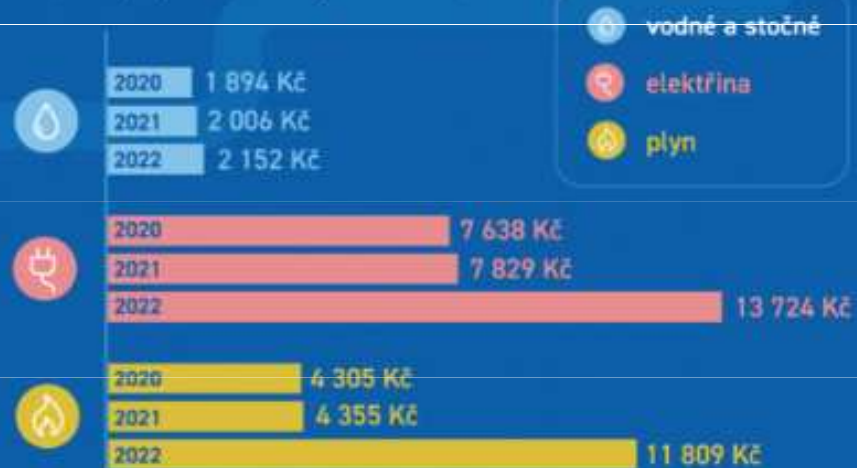

Růst cen v roce 2022

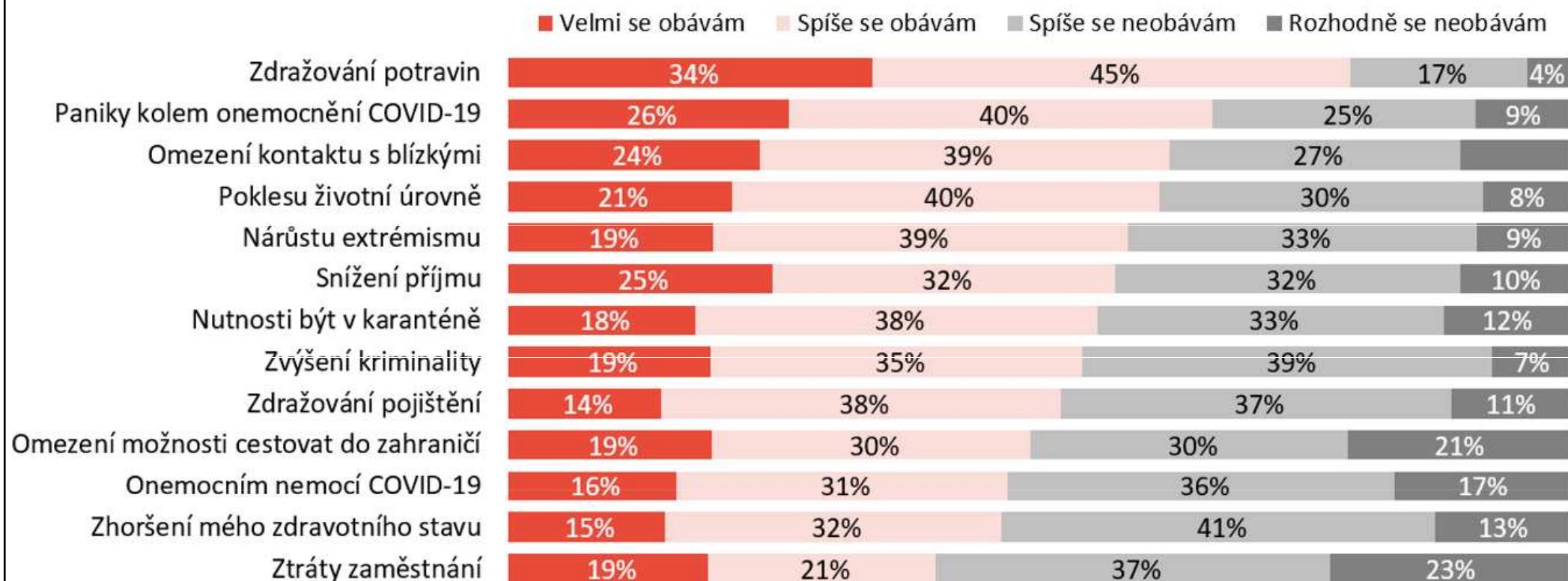

Roční výdaje domácnosti

(cena přepočítaná na jednu osobu)

Čeho se lidé obávají – rok 2021

KTERÉ DRUHY ZBOŽÍ NEJVÍCE ZDRAŽILY V LEDNU 2022

	Meziměsíčně (1. týden v lednu 2022 ku 1. týden v prosinci 2021, v %)	Meziročně (1. týden v lednu 2022 ku 1. týden v lednu 2021, v %)
Elektřina*	38,6	18,8
Zemní plyn*	31,3	21,5
Konzumní brambory (1 kg)	23,0	25,5
Pečivo pšeničné bílé (1 kg)	12,7	19,8
Chléb konzumní kminový (1 kg)	12,3	14,6
Teplo a teplá voda*	9,9	12,0
Eidamská cihla (1 kg)	9,7	21,2
Vepřová pečeně (1 kg)	9,0	-0,6
Pšeničná mouka hladká (1 kg)	8,0	23,6
Cukr krystalový (1 kg)	6,9	18,9
Vejce slepičí čerstvá	6,7	11,7
Jogurt bílý netučný (150 g)	5,8	17,8
Mléko polotučné pasterované (1 l)	3,4	4,6
Pivo výčepní světlé lahvé (0,5 l)	1,6	-0,5
Máslo	1,0	14,2
Jablka konzumní (1 kg)	-0,1	5,6

*výpočty vycházejí z průměru výdajů domácností v daných měsících

Zd i

Co nejvíce zdražilo - srpen 2021

Vývoj indexu spotřebitelských cen

(meziroční inflace v procentech)

Zdroj: ČSÚ

Co v srpnu zdražovalo nejvíce

(vybrané zboží, meziměsíční a meziroční růst cen v procentech)

Za měsíc:

máslo 8,5 %
vejce..... 7,5 %

Meziročně:

pohonné hmoty 19,0 %
oleje a tuky 13,2 %
máslo 12,4 %
obuv 8,6 %
oděvy 8,2 %

1. | Potraviny

Zboží	Cena prosinec 2020	Cena prosinec 2021	Rozdíl (%)
Okurka (1 kg)	33,85 Kč	55,31 Kč	+ 21,46 Kč (+ 63,40 %)
Cibule (1 kg)	13,69 Kč	15,78 Kč	+ 2,09 Kč (+ 15,27 %)
Máslo (1 kg)	151,91 Kč	168,87 Kč	+ 16,96 Kč (+ 11,16 %)
Brambory (1 kg)	12,60 Kč	13,67 Kč	+ 1,07 Kč (+ 8,49 %)
Chleba (1 kg)	27,67 Kč	29,82 Kč	+ 2,15 Kč (+ 7,77 %)
Cukr (1 kg)	14,35 Kč	15,46 Kč	+ 1,11 Kč (+ 7,74 %)
Mléko (1 l)	17,86 Kč	18,84 Kč	+ 0,98 Kč (+ 5,49 %)
Vepřová šunka (1 kg)	217,74 Kč	220,71 Kč	+ 2,97 Kč (+ 1,36 %)

2. | Oblečení

Zboží	Cena prosinec 2020	Cena prosinec 2021	Rozdíl (%)
Dětská bunda (1 ks)	1 032,97 Kč	1 161,69 Kč	+ 128,72 Kč (+ 12,46 %)
Pánská košile (1 ks)	676,30 Kč	754,71 Kč	+ 78,41 Kč (+ 11,59 %)
Dámská vesta (1 ks)	661,40 Kč	729,44 Kč	+ 68,04 Kč (+ 10,29 %)
Dámská obuv (1 pár)	1 368,01 Kč	1 481,32 Kč	+ 113,31 Kč (+ 8,28 %)
Dámská podprsenka (1 ks)	502,12 Kč	529,13 Kč	+ 27,01 Kč (+ 5,38 %)
Dětská mikina (1 ks)	414,37 Kč	428,77 Kč	+ 14,40 Kč (+ 3,48 %)
Dětská obuv (1 pár)	705,57 Kč	726,45 Kč	+ 20,88 Kč (+ 2,96 %)
Pánská obuv (1 pár)	1 599,90 Kč	1 646,66 Kč	+ 46,76 Kč (+ 2,92 %)

3. | Stavební materiál

Zboží	Cena prosinec 2020	Cena prosinec 2021	Rozdíl (%)
Silikonový tmel (300 ml)	135,11 Kč	157,75 Kč	+ 22,64 Kč (+ 16,76 %)
Sádrokartonové desky (1 m ²)	53,40 Kč	60,28 Kč	+ 8,88 Kč (+ 16,63 %)
Obkladačky (1 m ²)	254,63 Kč	286,28 Kč	+ 31,65 Kč (+ 12,43 %)
Primalex bílý (7,5 kg)	330,07 Kč	362,98 Kč	+ 32,91 Kč (+ 9,97 %)
Dřevěná podlaha (1 m ²)	1148,20 Kč	1251,72 Kč	+ 103,52 Kč (+ 9,02 %)
Omítková směs (40 kg)	120,70 Kč	129,49 Kč	+ 8,79 Kč (+ 7,28 %)
Dřezová baterie (1 ks)	1291,40 Kč	1371,34 Kč	+ 79,94 Kč (+ 6,19 %)
Umyvadlo (1 ks)	1 038,58 Kč	1 078,46 Kč	+ 39,88 Kč (+ 3,84 %)

4. | Vybavení bytu

Zboží	Cena prosinec 2020	Cena prosinec 2021	Rozdíl (%)
Postel - dvojlůžko (1 ks)	12 144,20 Kč	15 424,11 Kč	+ 3 279,91 Kč (+ 27,01 %)
Pohovka (1 ks)	11 345,17 Kč	12 425,21 Kč	+ 1 080,04 Kč (+ 10,41 %)
Jídelní stůl (1 ks)	3 662,81 Kč	4 035,30 Kč	+ 372,49 Kč (+ 10,17 %)
Pračka (1 ks)	9 824,60 Kč	10 847,44 Kč	+ 1 022,84 Kč (+ 8,93 %)
Myčka (1 ks)	11 486,60 Kč	12 512,44 Kč	+ 1 025,84 Kč (+ 8,93 %)
Dětská postýlka (1 ks)	2 641,81 Kč	2 845,48 Kč	+ 203,67 Kč (+ 7,71 %)
Tyčový mixér (1 ks)	1 063,72 Kč	1 119,03 Kč	+ 55,31 Kč (+ 5,20 %)
Botník (1 ks)	2 204,87 Kč	2 286,55 Kč	+ 81,68 Kč (+ 3,70 %)

5. | Automobily a tankování

Zboží	Cena prosinec 2020	Cena prosinec 2021	Rozdíl (%)
Natural 95 (1 l)	27,93 Kč	36,33 Kč	+ 8,40 Kč (+ 30,08 %)
Nafta (1 l)	27,53 Kč	35,38 Kč	+ 7,85 Kč (+ 28,51 %)
Autoškola (1 kurz)	12 126,76 Kč	15 156,44 Kč	+ 3 029,68 Kč (+ 24,99 %)
Volkswagen Passat - stáří 3 roky (1 ks)	439 840 Kč	547 926,67 Kč	+ 108 086,67 Kč (+ 24,57 %)
Plyn LPG (1 l)	12,63 Kč	15,58 Kč	+ 2,95 Kč (+ 23,36 %)
Škoda Octavia - stáří 5 let (1 ks)	293 190,48 Kč	341 123,81 Kč	+ 47 933,33 Kč (+ 16,35 %)
Škoda Fabia - nová (1 ks)	323 201 Kč	371 091 Kč	+ 47 890 Kč (+ 14,82 %)
Hyundai i30 Kombi - nová (1 ks)	410 403 Kč	439 523,62 Kč	+ 29 450,62 Kč (+ 7,18 %)

inflace

- **Deflace** = pokles cenové hladiny (např. -0,8 %)
- **Desinflace** = snižování míry inflace, tj. zpomalování (např. 8 % pak 6 % a 3,5 %)
- **Stagflace** = stagnace ekonomiky spojená s růstem cenové hladiny (Y stagnuje a růst P)
- **Slumpflace** = pokles reálného produktu spojený s růstem cenové hladiny (pokles Y a růst P)
- **Otevřená inflace** = projevuje se růstem cenové hladiny
- **Skrytá inflace** = neprojevuje se růstem cenové hladiny

Možnosti měření inflace

$$\text{míra inflace} = \frac{\text{cenová hladina (t)} - \text{cenová hladina (t-1)}}{\text{cenová hladina (t-1)}} * 100 \quad (\%)$$

Míra inflace vyjadřuje, jak rychle se zvyšovala cenová hladina, vztahující se k období t, ve srovnání s cenovou hladinou, vztahující se k období t-1

Měří se pomocí tzv. cenových indexů:

- Index spotřebitelských cen (CPI)
- Index cen výrobců (PPI) – promítá se do CPI
- Deflátor HDP
- Cenový index = měří částku (mezi 2 obdobími), kterou je nutno nezbytné vynaložit na nákup určitého koše statků a služeb v běžném období ve srovnání s částkou, kterou bylo nutno vynaložit v období základním

Typy inflace

- **Mírná** (plíživá) jednotky % ročně
- **Rychlá** (pádivá) pohybující se v desítkách % ročně
- **Hyperinflace** dosahuje stovky a tisíce procent ročně (peníze přestávají fungovat, rozšiřuje se naturální směna, používá se zahraniční měna, je nutná měnová reforma). Jedna z největších inflací postihla Německo, kde během let 1922-1923 vzrost cenový index ze 100 na 10 000 000 000

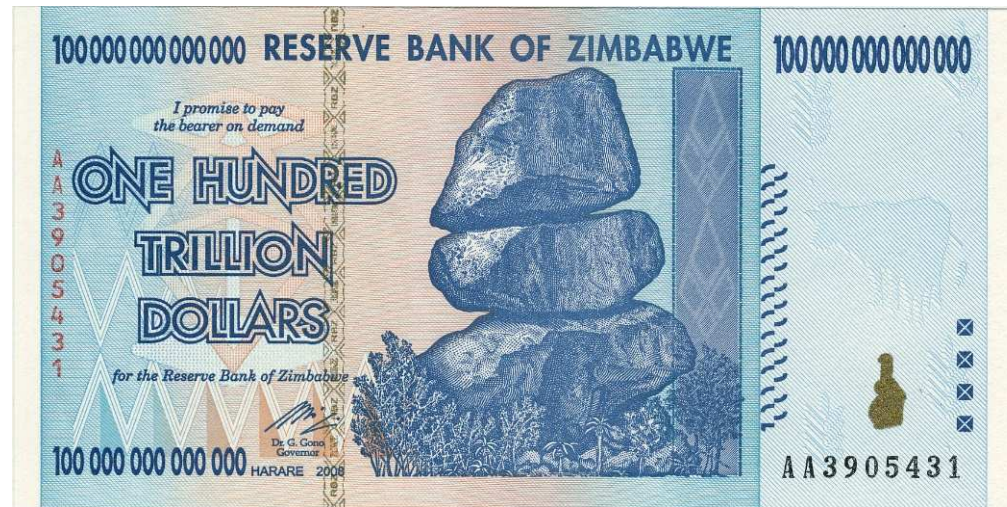
Inflace

podle způsobu prosazování

- **Otevřená** (plně se projevuje v růstu cenové hladiny)
- **Skrytá** (zvyšování cen se nepromítá do cenových indexů, např. z důvodu chybně sestaveného spotřebního koše)
- **Potlačená** (růst cen je administrativně bržděn – např. formou zmrazení cen, klesá kvalita výrobků, vzniká černý trh, vytvářejí se fronty, je zaveden přidělový systém)

Vývoj inflace

- Zimbabwe - během června roku 2007 pak inflace dosáhla týdenní úrovně až 300 procent

- V roce 2007 varoval MMF, že inflace ke konci tohoto roku může dosáhnout 100 tisíc procent.
- Ještě v polovině července 2008 se držela inflace na 2,2 milionech procent, v polovině srpna 2008 ale již pokořila i největší rekordy a dosáhla nevídaných 11,3 milionu procent. Vláda tehdy přistoupila k reformě měny, kdy z deseti miliard zimbabwských dolarů udělá jeden. Reforma vyvolala chaos a následně se ekonomická krize ještě prohloubila. Na počátku listopadu 2008 inflace oficiálně dosáhla 230 miliónů procent

Vývoj inflace v ČR v roce 1991

- Např. v roce 1991 u nás činila míra inflace téměř **60 %**, tzn. že ceny vzrostly v průměru přibližně **1,6 x** a celková cenová hladina byla na úrovni **160 %** ve srovnání s předcházejícím rokem 1990
- V důsledku toho klesla reálná hodnota (kupní síla) např. úspor ve výši **100 000 korun** na **62 500 korun** ($100\ 000 : 1,6 = 62\ 500$)
- V plné míře dopadla tato inflace na úspory v hotovosti, částečně byl tento dopad zmírněn u bankovních úročených vkladů, a to podle výše přijatých úroků

Index spotřebitelských cen (CPI - Consumer Price Index)

- Index spotřebitelských cen se zjišťuje prostřednictvím spotřebního koše vybraného zboží a služeb na základě reprezentativního šetření mezi domácnostmi
- V ČR zahrnuje 463 položek agregovaných do 12 skupin (např. potraviny, odívání, bydlení, zdravotnictví, vzdělávání aj.)

$$CPI = \frac{\text{hodnota daného spotřebního koše v cenách běžného období}}{\text{hodnota daného spotřebního koše v cenách základního období}} * 100$$

1. **Potraviny a nealkoholické nápoje** – veškeré potraviny včetně nealkoholických nápojů.
2. **Alkoholické nápoje, tabák** – alkoholické nápoje a tabákové výrobky.
3. **Odívání a obuv** – oděvní materiály, oděvy, oděvní doplňky, textilní galanterie, obuv včetně půjčování a oprav.
4. **Bydlení, voda, energie, paliva** – nájemné vč. imputovaného, úhrady za užívání družstevních bytů, služby spojené s užíváním bytu, výrobky a služby pro běžnou údržbu bytu, vodné a stočné, odvoz popela a odpadků, všechny druhy energií (plyn, elektřina, teplo), tuhá paliva.
5. **Bytové vybavení, zařízení domácnosti, opravy** – nábytek a bytové vybavení, koberce a ostatní podlahové krytiny, bytový textil vč. ložního prádla, domácí spotřebiče, skleněné, porcelánové, stolní a kuchyňské potřeby pro domácnost, zboží a služby pro běžnou údržbu domácnosti, nářadí, nástroje a různé potřeby pro dům a zahradu.
6. **Zdraví** – léčiva a zdravotnické výrobky, stomatologické výrobky, služby očních optiků, služby lékařů, lázeňská péče, regulační poplatek při návštěvě pohotovosti.
7. **Doprava** – osobní dopravní prostředky vč. oprav a náhradních dílů, pohonné hmoty, veřejná doprava (železniční, autobusová, místní, letecká), doprava žáků a studentů.
8. **Pošty a telekomunikace** – poštovní služby, telefonní přístroje (mobilní telefony), telefonní služby.
9. **Rekreace a kultura** – rozhlasové a televizní přijímače, přehrávače a rekordéry, výpočetní technika, hudební nástroje, sportovní potřeby; vč. oprav, knihy, noviny a časopisy, hračky, papírenské zboží, kulturní služby, sportovní aktivity, tuzemská a zahraniční rekreace, květiny a potřeby pro jejich pěstování, domácí zvířata a potřeby pro jejich chov vč. veterinární služby.
10. **Vzdělávání** – všechny stupně vzdělávání vč. výuky jazyků a umělecké výchovy.
11. **Stravování a ubytování** – zahrnuje jídla a nápoje v restauracích, kavárnách a podobných zařízeních, závodní stravování, školní stravování, ubytování v hotelích, v penzionech, chatách, na internátech a vysokoškolských kolejích.
12. **Ostatní zboží a služby** – služby osobní péče, elektrické spotřebiče pro osobní péči, kosmetické výrobky, klenoty, hodinky, kožená galanterie, pojištění (osob, bytů, domů, automobilů), sociální a finanční služby, administrativní poplatky, právní služby.

02.12	Vína		9,668420
02.121	VÍNO		9,668420
02.121.03	ŠUMIVÉ VÍNO POLOSLADKÉ	0,75 l	1,447246
02.121.04	PRAVÝ ITALSKÝ VERMUT	1 l	0,668890
02.121.05	JAKOSTNÍ VÍNO BÍLÉ	0,75 l	3,818224
02.121.06	JAKOSTNÍ VÍNO ČERVENÉ	0,75 l	3,734060
02.13	Piva		15,225066
02.131	PIVO		15,225066
02.131.01	PIVO VÝČEPNÍ, SVĚTLÉ, LAHVOVÉ	0,5 l	10,068504
02.131.02	PIVO LEŽÁK - ZNAČKOVÉ, SVĚTLÉ, LAHVOVÉ	0,5 l	3,814716
02.131.04	PIVO VÝČEPNÍ, SVĚTLÉ, V PLECHOVCE	0,5 l	1,341846
02.2	Tabák		50,628962
02.20	Tabák		50,628962
02.201	TABÁK		50,628962
02.201.02	SPARTA BLUE KS BOX	1 bal.	2,835222
02.201.03	RED AND WHITE ORIGINAL	1 bal.	12,758499
02.201.04	MARLBORO KS BOX	1 bal.	5,467928
02.201.05	VICEROY SPECIAL FILTER RED	1 bal.	12,758498
02.201.08	WINSTON CLASSIC RED	1 bal.	1,063208
02.201.10	MOON RED 100	1 bal.	6,683023
02.201.11	L&M BLUE LABEL KS RCB	1 bal.	6,227362
02.201.12	BENSON & HEDGES BLACK SLIDE	1 bal.	2,835222
03.221.01 04	VÝMĚNA DÁMSKÝCH PATNÍKŮ - EXPRES BYDLENÍ, VODA, ENERGIE, PALIVA	1 pár	0,337880 265,625882
04.5	Elektrická a tepelná energie, plyn a ostatní paliva		102,724480
06.121.06	OBINADLO NA ZPEVNĚNÍ KLOUBU	5 m	0,044304
06.121.07	KONDOM	3 ks	0,023958
06.121.08	DIGITÁLNÍ TEPLOMĚR	1 ks	0,023958
12.701.03	KREMACE	1 poplatek	1,151744

Index spotřebitelských cen a tzv. Laspeyresův index

- Index spotřebitelských cen se dá vypočítat na základě tzv. Laspeyrova indexu

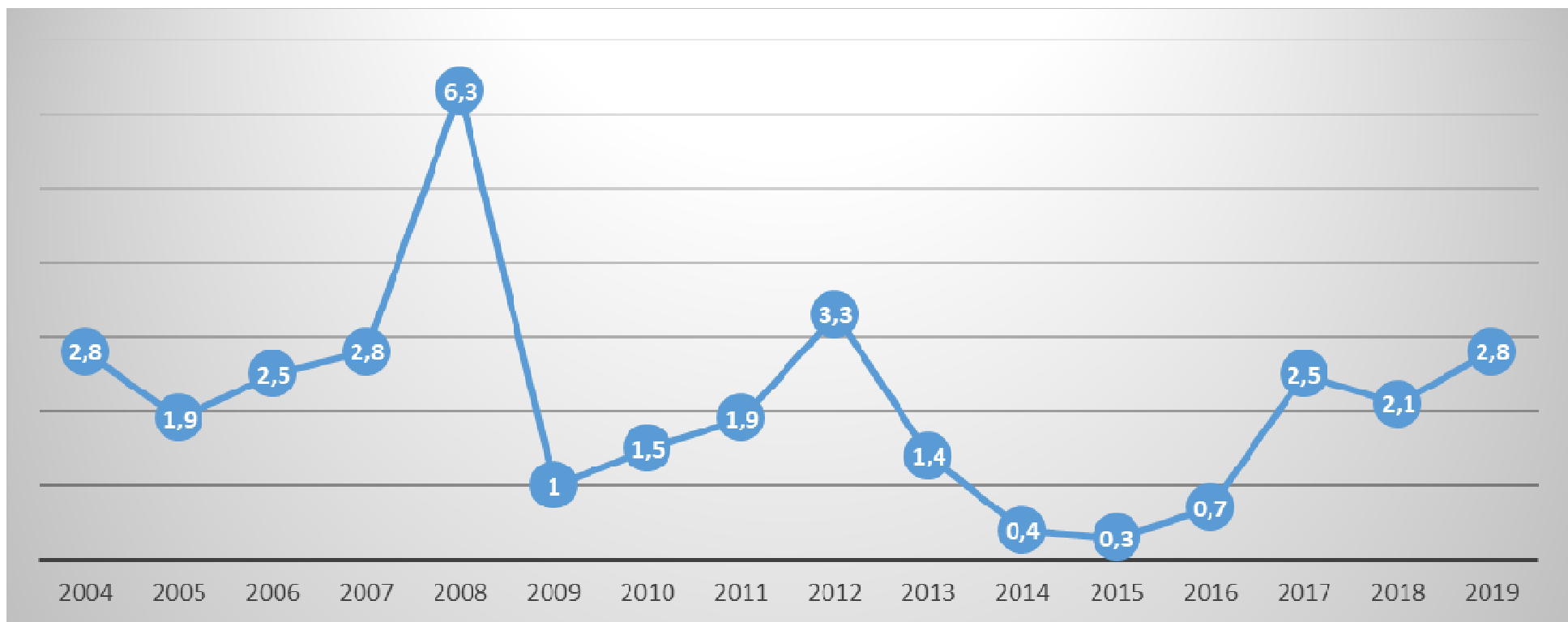
$$CPI = \frac{\sum Q_0 * P_1}{\sum Q_0 * P_0} * 100$$

- kde Q_0 =spotřební koš základního období; P_0 ceny statků spotřebního koše v základním období; P_1 ceny statků v běžném roce - v tomto měříme vývoj cenové hladiny
- Zjistím tedy např. CPI_{2014} a CPI_{2013} a pro určení tempa růstu cenové hladiny mezi roky 2014 a 2013 použiji tento vzorec:

$$\text{míra inflace} = \frac{\text{cenová hladina (t)} - \text{cenová hladina (t-1)}}{\text{cenová hladina (t-1)}} * 100 \quad (\%)$$

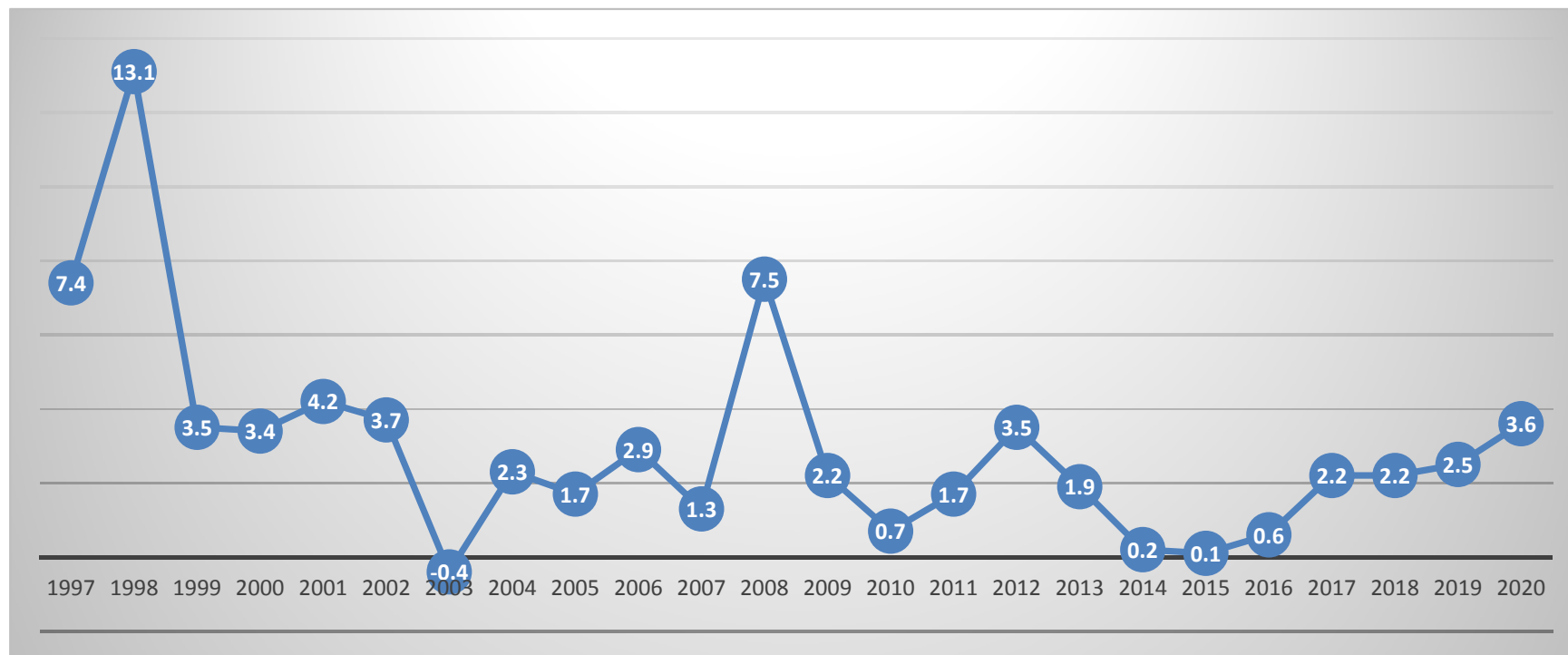
Možnosti měření inflace pomocí CPI

- **Míra inflace vyjádřená přírůstkem průměrného ročního CPI** - vyjadřuje % změnu průměrné cenové hladiny za 12 posledních měsíců proti průměru 12 předchozích měsíců - vhodné pro sledování průměrných veličin (např. reálné mzdy)

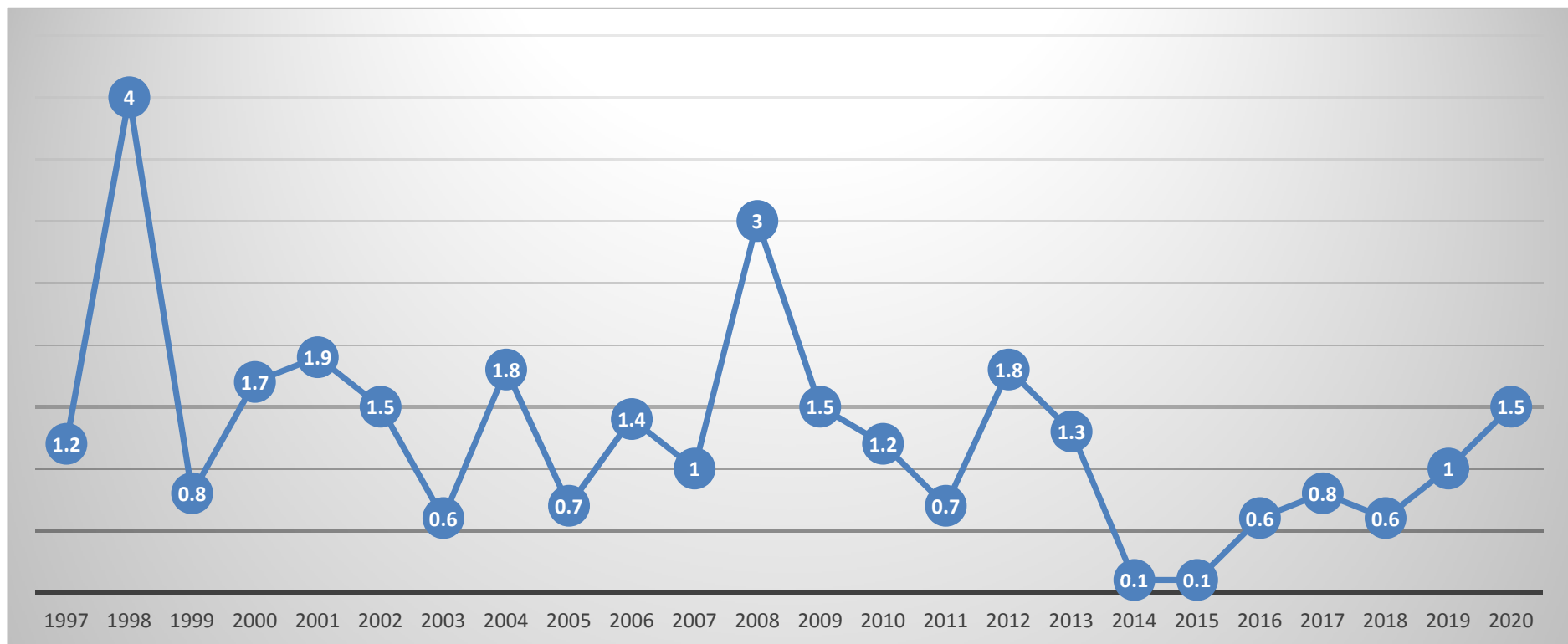
Možnosti měření inflace pomocí CPI

- Míra inflace vyjádřená přírůstkem CPI ke stejnému měsíci předchozího roku - vyjadřuje % změnu cenové hladiny ve vykazovaném měsíci daného roku proti stejnému měsíci předchozího roku (vylučuje tedy sezónní vlivy, vhodné pro stavové veličiny)
- Příklad vývoj míry inflace za leden 1997-2020

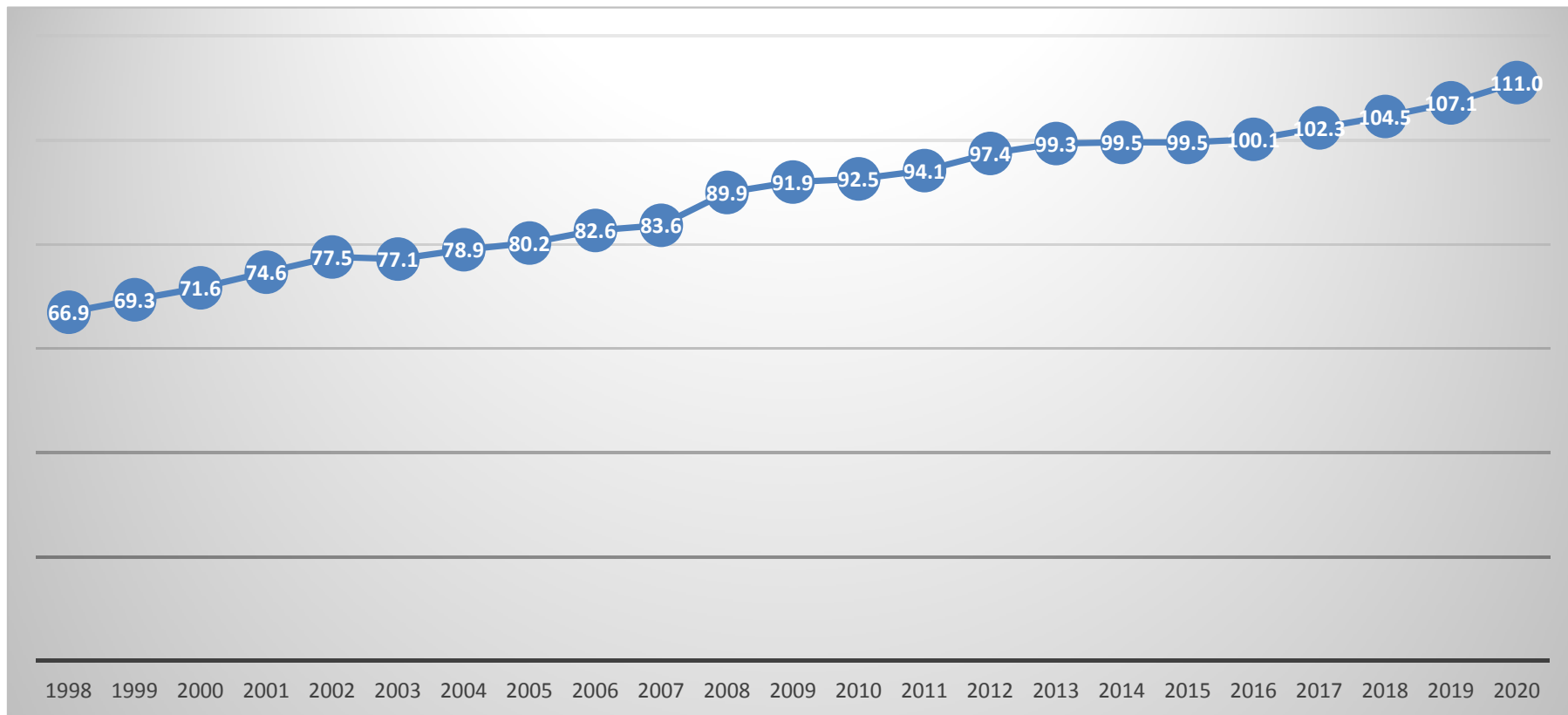
Možnosti měření inflace pomocí CPI

- Míra inflace vyjádřená přírůstkem indexu spotřebitelských cen k předchozímu měsíci - vyjadřuje % změnu cenové hladiny sledovaného měsíce proti předchozímu měsíci.
- Příklad: vývoj míry inflace v lednu oproti předcházejícímu m.

Možnosti měření inflace pomocí CPI

- **Bazické indexy** - Míra inflace vyjádřená přírůstkem CPI k základnímu období (rok 2015=100) vyjadřuje změnu cenové hladiny sledovaného měsíce příslušného roku proti roku 2015 - vhodné pro dlouhodobé trendy.

Index cen výrobců (PPI – Producer Price Index)

- Index cen výrobců (PPI – Producer Price Index) se sleduje pro různá odvětví a obory (např. index cen zemědělských výrobců, index cen průmyslových výrobců, index cen stavebních prací atd.)
- Změny PPI se s určitým časovým zpožděním promítají do CPI a naznačují tak budoucí vývoj CPI

Index cen průmyslových výrobců

jsou zjišťovány měsíčně na základě údajů z vybraných organizací (cca 1100) za vybrané reprezentanty (cca 4600). Vykazované ceny jsou ceny sjednané mezi dodavatelem a odběratelem v tuzemsku bez DPH a spotřební daně (bez nákladů na dopravu k zákazníkovi a nákladů s ní spojených) fakturované za významnější obchodní případy.

Růst (pokles) cen průmyslových výrobců udává o kolik % se v daném měsíci zvýšila (snížila) průměrná cenová hladina těchto cen v porovnání s průměrnou cenovou hladinou ve stejném období předchozího roku.

Deflátor HDP

$$\text{Deflátor HDP} = \frac{\text{Nom. HDP v roce } t}{\text{Reál. HDP v roce } t} \cdot 100$$

- **V deflátoru jsou zahrnuty všechny statky a služby vyprodukované v dané ekonomice za 1 rok, tzn. celý HDP**

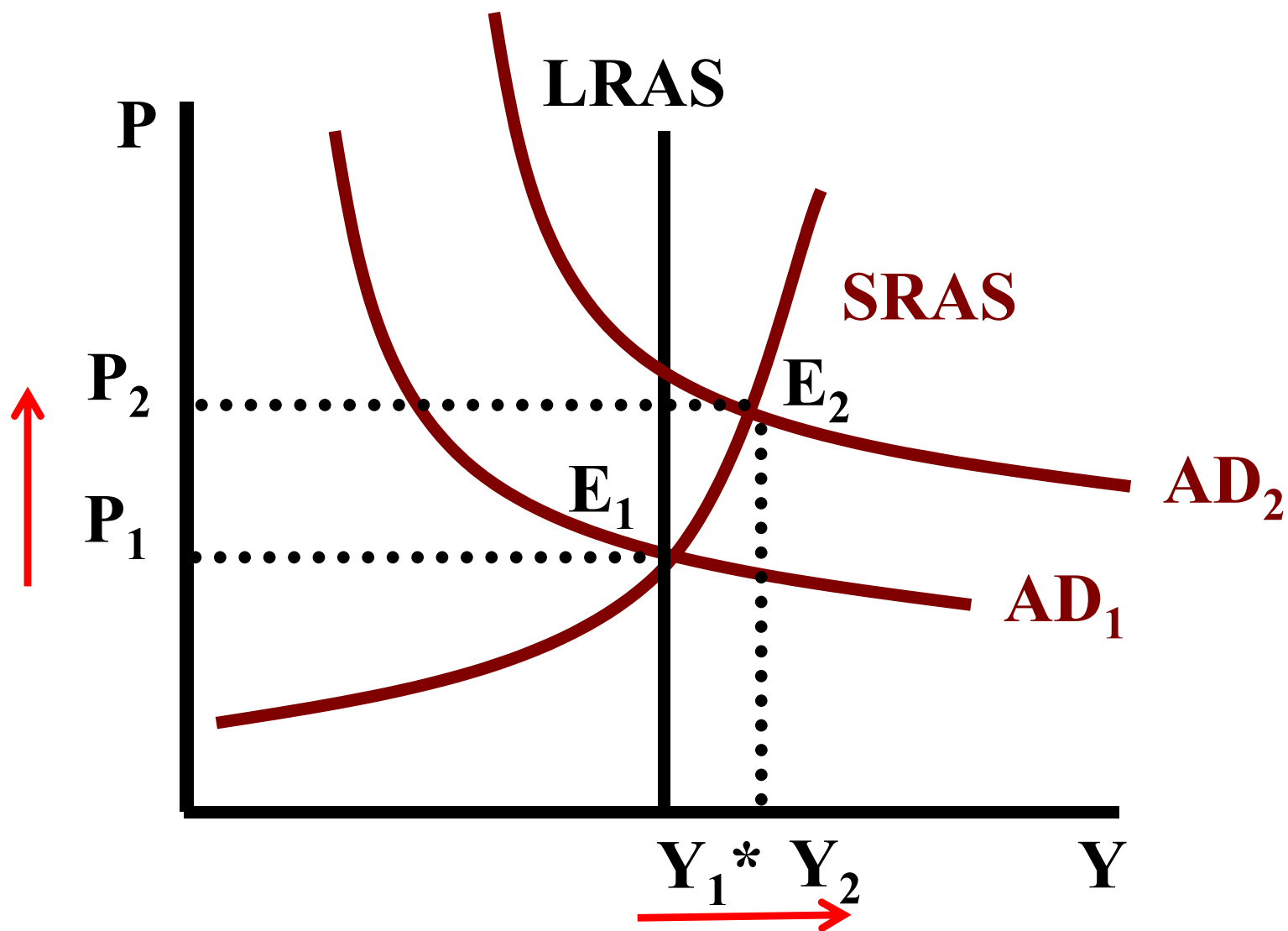
Rozdíl mezi CPI a deflátořem HDP

- **CPI zahrnuje jen vybraný spotřební koš, ale včetně dovážených výrobků, deflátor zahrnuje všechny vyráběné statky v zemi**
- **Koš statků v CPI je stejný (aktualizace jen občas), v deflátoru HDP se každý rok mění**

Příčiny inflace – poptávková inflace

- Příčinou je **pozitivní poptávkový šok** (např. expanzivní fiskální politika vlády, expanzivní monetární politika centrální banky, růst investic firem, růst spotřeby domácností, masivní příliv zahraničních investic atd.). **Křivka AD se posouvá vpravo nahoru, roste produkt Y , ale současně roste i průměrná cenová hladina P**

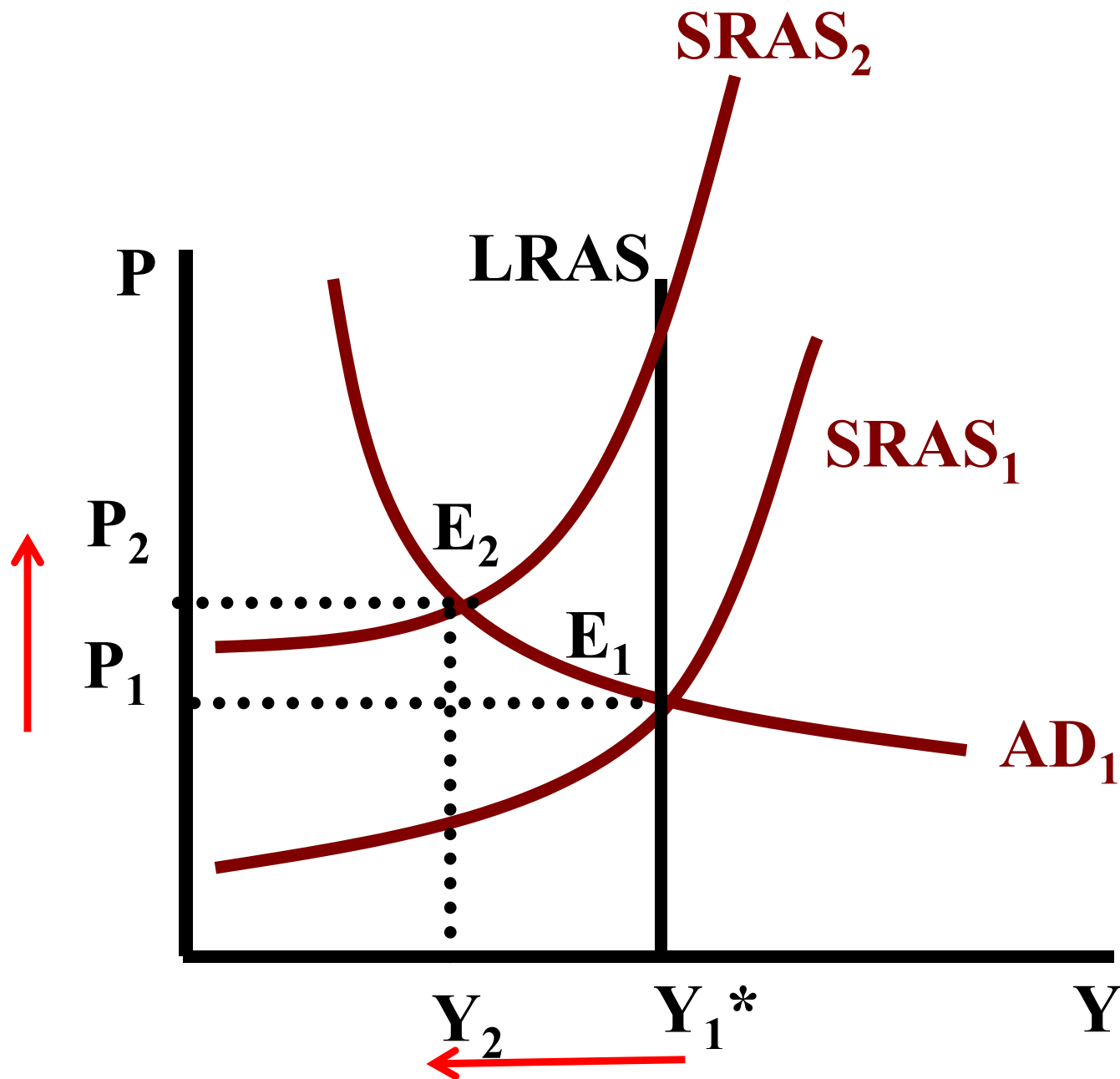
Inflace tažená poptávkou

Příčiny inflace - nabídková inflace

- Příčinou je **negativní nabídkový šok** (např. růst světových cen ropy, energie, růst mezd apod.). **Křivka AS se posunuje vlevo nahoru, klesá produkt Y, ale současně roste i průměrná cenová hladina P**
- Bývá spojována i s tzv. **inflační spirálou**, tj. **cenový růst se přenáší z nižšího stupně zpracování na vyšší (zvýšení ceny výrobků vyvolá tlak na růst mezd, což zase zvyšuje náklady a tlačí na růst cen)**

Inflace tažená nabídkou

Inflační očekávání setrvačná inflace

- **Nabídkové šoky** (očekávání inflace a její prosazení do mezd) jsou doprovázeny **poptávkovými šoky** (monetární politikou) a výsledkem je **rostoucí cenová hladina** (trvalá inflace) při relativně stabilním reálném produktu na úrovni potenciálního produktu
- **Růst cenové hladiny je založen na inflačních očekáváních** (prosazovaném do mezd) a inflace se udržuje setrvačností (**setrvačná inflace**). Jde o tzv. **mzdově cenovou spirálu**. Inflační očekávání bude ovlivněno nejen danou mírou inflace, ale i očekáváním účinků poptávkových a nabídkových šoků

Důsledky inflace:

- Skutečná míra inflace je většinou vyšší než očekávaná, růst mezd přichází se zpožděním, mzdy rostou jen u některých pracovníků, tj. v průměru
- Tzv. **taxflace** znamená, že s růstem nominálních důchodů se pracovníci dostávají do vyšší důchodové skupiny s vyšší mírou zdanění
- Inflace zatěžuje ekonomické subjekty **dodatečnými náklady** (náklady spojené s řízením portfolia, náklady na „menu costs“, tj. náklady spojené se změnou ceníků apod.)

Důsledky inflace

- **Klesá reálná hodnota aktiv** (hotovosti, vkladů na požádání). Důsledkem je snaha o diverzifikaci struktury aktiv do nemovitostí (pozemky, budovy apod.), jejichž cena inflací roste
- **Vliv inflace na ekonomickou aktivitu je negativní**, protože vytváří nejisté prostředí, **ztěžuje kalkulaci**, přináší nejistotu pro investování, **roste riziko**, **narůstá spekulace**
- **Věřitelé inflací ztrácejí, dlužníci získávají**

Protiinflační politika

- **Monetární a fiskální restrikce**, která nestimuluje růst **AD** popř. snižuje **AD**
- **Snižování inflačních očekávání** (důvěryhodná politika vlády a centrální banky)
- **Cenová a mzdová regulace** (důchodová politika zaměřená na zmrazení růstu cen a mezd, stanovení **limitů růstu mezd** v procentech ve vztahu k inflaci, **dobrovolné omezení růstu mezd** při kolektivním vyjednávání aj.)

Phillipsova křivka

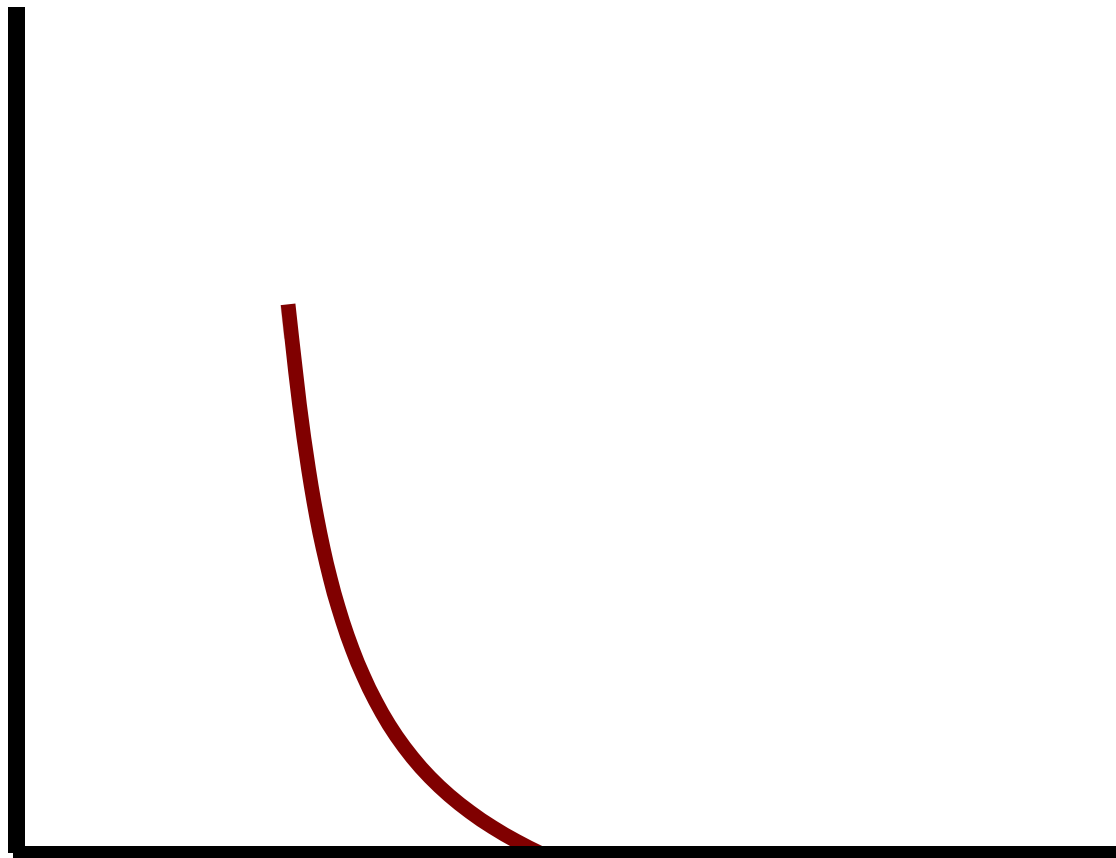
- Zachycuje vztah mezi **inflací** a **nezaměstnaností**
- Důvod – mzdy se značnou měrou podílejí na výrobních nákladech, a proto ovlivňují ceny (mzdová inflace může následně vyvolat i cenovou inflaci)
- Umožňuje zkoumat vliv inflačních očekávání na inflaci a nezaměstnanost
- Prvotní interpretace – při nízkých mírách nezaměstnanosti vzniká na trhu práce přetlak poptávky po práci, což vyvolává větší růst nominálních mezd a tím pádem míry inflace
- Tento vztah byl vnímán jako dlouhodobý => domněnka, že existuje volba mezi těmito zly, tj. nezaměstnaností a inflací
- Růst nominálních mezd by měl odpovídat růstu produktivity práce

Původní (mzdová) Phillipsova křivka

- Původní (mzdová) Phillipsova křivka zachycuje negativní vztah mezi mírou nezaměstnanosti (osa x) a mírou mzdové inflace (osa y)
- Čím nižší je míra nezaměstnanosti, tím vyšší je míra mzdové inflace a opačně
- Nulová míra mzdové inflace je spojena s tzv. přirozenou mírou nezaměstnanosti

Původní Phillipsova křivka

Změna nominální
mzdy

PC

Míra
nezaměstnanosti

Modifikovaná (cenová) Phillipsova křivka

- **Přirozená míra nezaměstnanosti je spojena se stabilní cenovou hladinou, s nulovou mírou inflace**
- **Při růstu AD (graf AD-AS) vzroste zaměstnanost, klesne „ u “ a roste míra inflace (cenová hladina),**
- **Rovnováha je pouze krátkodobá, protože působí automatický mechanismus, který navrací „ u “ na úroveň přirozené míry nezaměstnanosti (Y na úroveň Y^*) a míra inflace klesne na nulu**

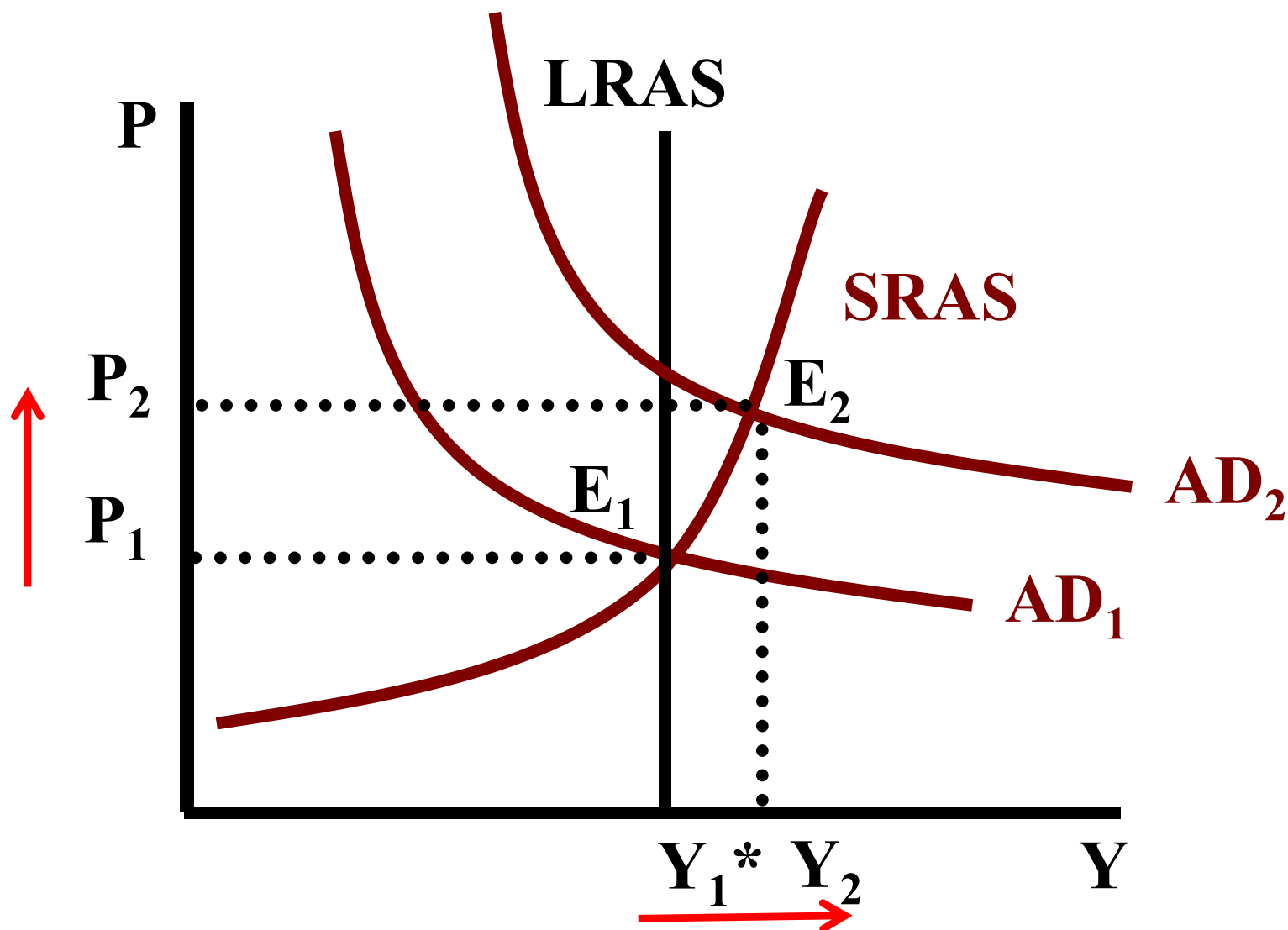
Adaptivní očekávání

- Friedmanova koncepce adaptivních očekávání předpokládá, že jakmile zvýšená inflace určitou dobu trvá, ekonomické subjekty ji začnou očekávat i do budoucna a začnou jí přizpůsobovat své chování. Inflační očekávání se zabudovávají i do dlouhodobých kontraktů, což způsobí, že se očekávaná inflace přeměňuje v inflaci skutečnou.
- **Adaptivní očekávání** vycházejí pouze z minulé zkušenosti. Lidé se poučují z minulých chyb a na jejich základě opravují své odhady budoucnosti. Slabinou této koncepce je předpoklad, že lidé nejsou schopni utvářet přesná očekávání. Koncepce adaptivních očekávání tak nevyklučuje existenci systematické chyby

Friedman-Phelpsova verze PC

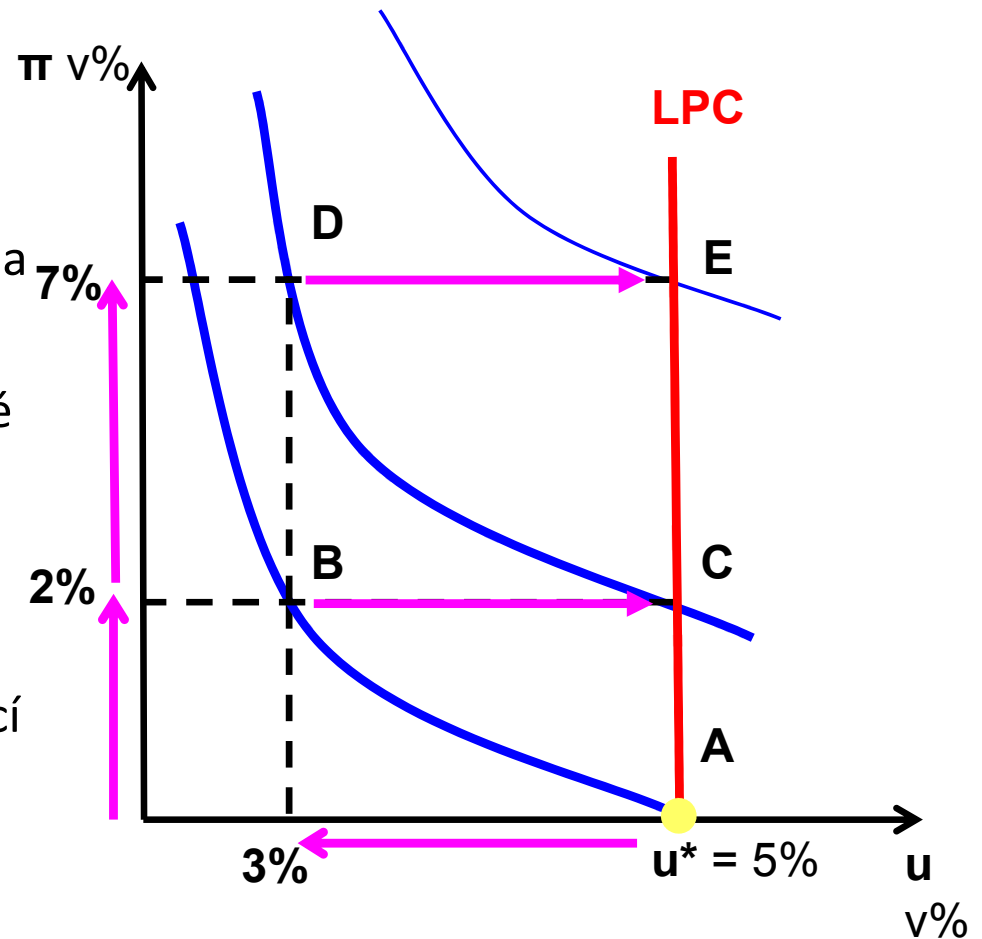
- Friedman zavedl pojem přirozené míry nezaměstnanosti
- Rozšířili Phillipsovu křivku o další předpoklady
 - Do Phillipsovy křivky zahrnul adaptivní inflační očekávání
 - Vychází z toho z toho, že vláda nebo **CB** realizují expanzivní HP, protože chtějí pomocí zvýšení **AD** snížit míru nezaměstnanosti

Inflace tažená poptávkou

Friedman-Phelpsova verze PC

- Pokud by znovu chtěla vláda snížit nezaměstnanost (na 3%) nebo CB snížit inflaci (na 2%), vyvolá vzestup inflace (na 7%)
- Pokud by znovu chtěla snížit nezaměstnanost, musela by opět vyvolat peněžní iluzi a cíle by se to zopakovalo (body D a E)
- AD by to by to vykoupeno ještě výraznějším pomělem než P bylo zaměstnanost (už by to bylo rostoucí mzdy podlejí a vidí jen své rostoucí mzdy podlejí a tak zvyšují nabídku práce ⇒ takže se snižuje u

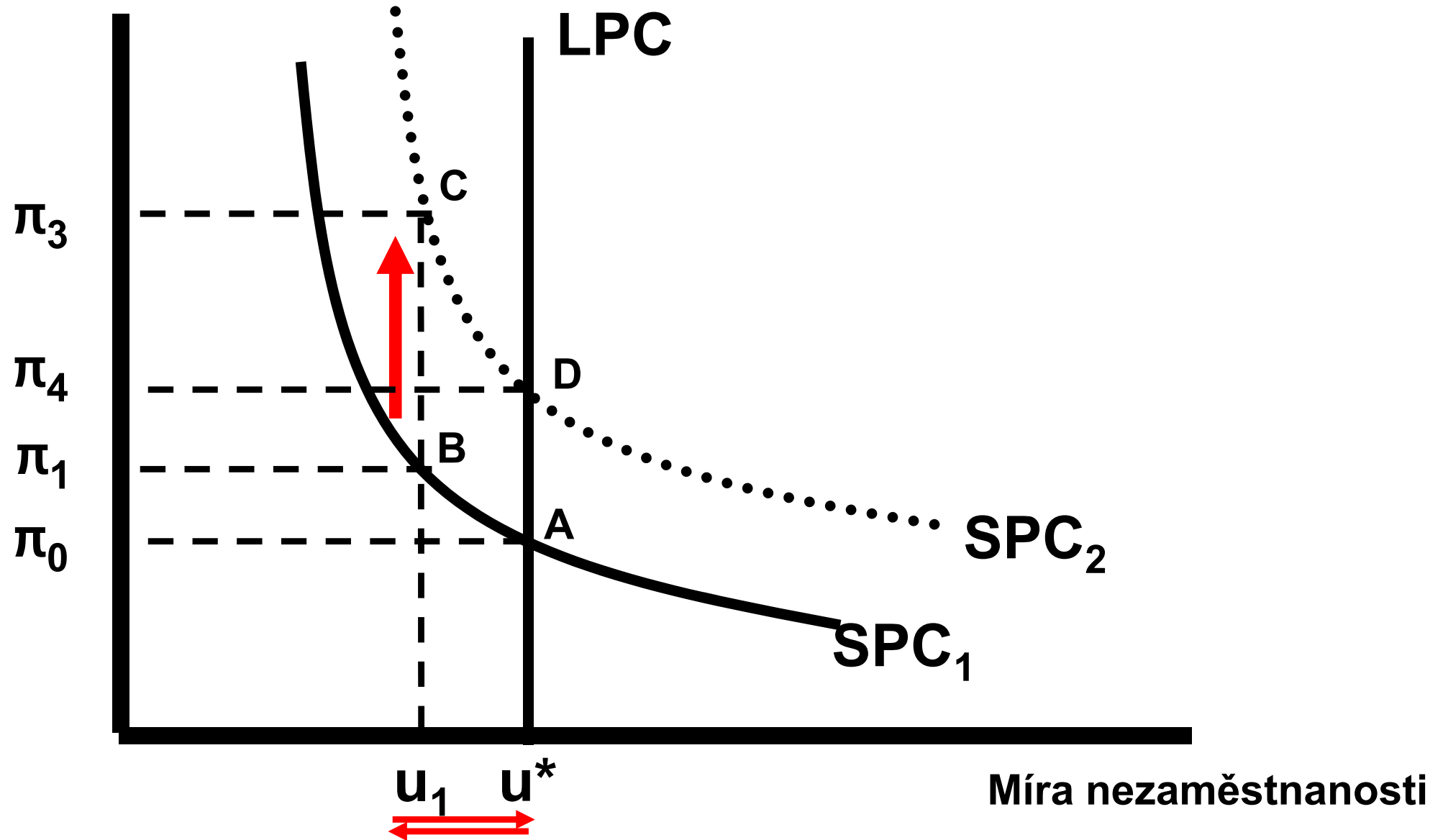

- Předpoklady tohoto modelu jsou adaptivní očekávání, a předsymetrické informace
- P růstem mezd ⇒ reálná mzdová úroveň se vrací na svou výchozí hodnotu ⇒ zaměstnavatelé budou snižovat poptávku po práci na původní úroveň (posun z bodu B do C) nezaměstnanost se bude vracet zpět, ale už při zvýšené cenové hladině!

- Když spojíme všechny body (A, C, E), do kterých ekonomika vždy směřuje v delším období, získáme vertikální (červenou) **dlouhodobou Phillipsovou křivku (LPC)**, která vyznačuje přirozenou míru nezaměstnanosti odpovídající jakékoliv míře inflace
- Takovouto míru nezaměstnanosti označujeme jako **NAIRU** = míra nezaměstnanosti nezrychlující inflaci (na této úrovni nevznikají tlaky ani na vzestup míry inflace ani na pokles míry inflace)

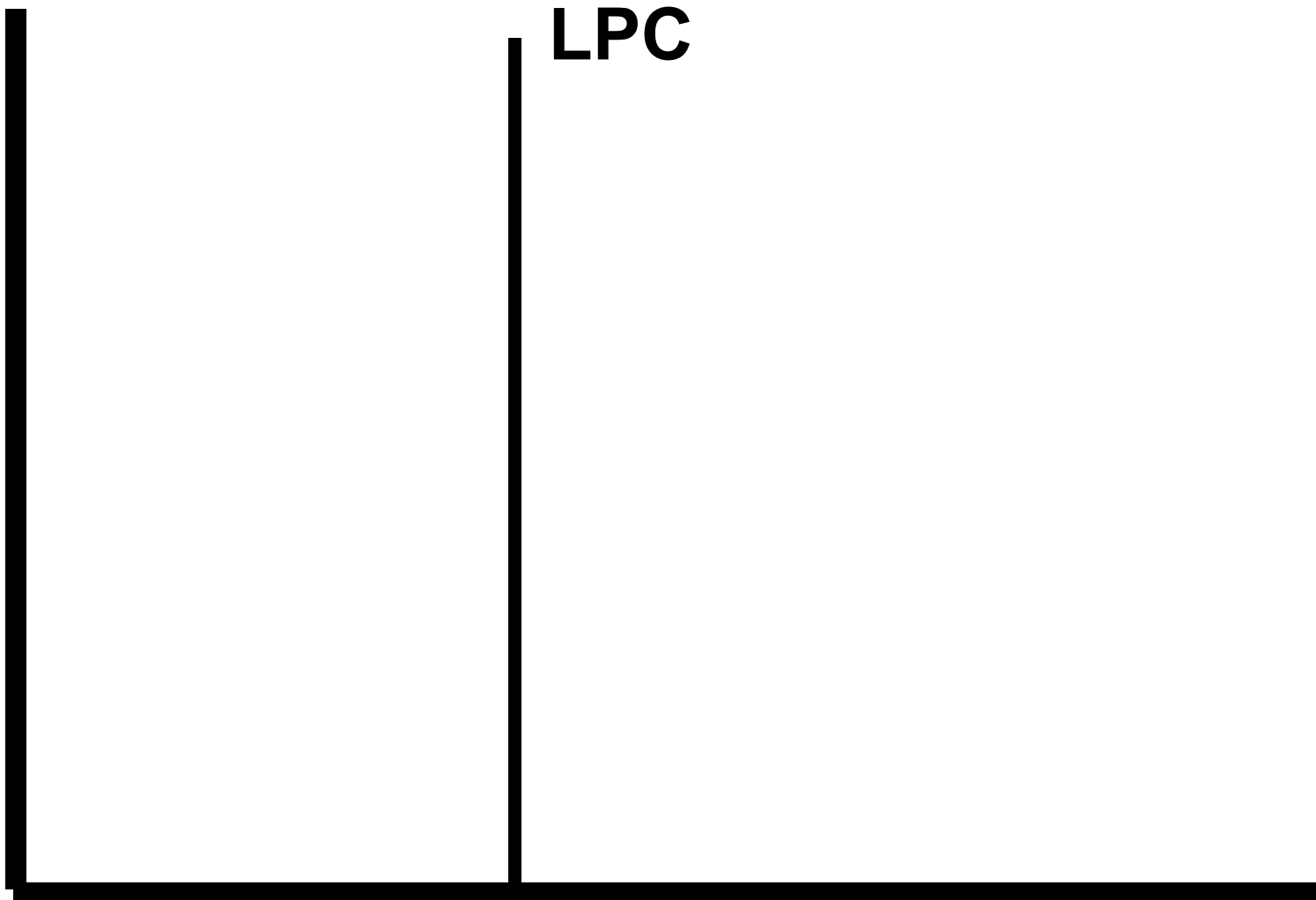
Modifikovaná PC

Míra inflace

Dlouhodobá PC

Míra inflace

u^*

Míra nezaměstnanosti

Modifikovaná (cenová) Phillipsova křivka

- Trvale nižší nezaměstnanost by mohla udržet jen trvalá stimulace **AD**. Na růst **P** totiž reagují nabídkové šoky (graf AD-AS) v podobě stejného tempa růstu **W**, aby byl vyrovnán pokles reálných mzdových sazeb, a proto je k nižšímu „**u**“ než je přirozená míra nezaměstnanosti nutný další růst **AD**

Závěry pro stabilizační politiku vlády

- snaha vlády udržet nezaměstnanost pod její přirozenou mírou vyvolá zrychlující se inflaci,
- zrychlující se inflace nakonec donutí vládu rezignovat na tento cíl a nezaměstnanost vrátí na přirozenou míru, avšak při vyšší míře inflace,
- snížit očekávanou inflaci může vláda zvýšením nezaměstnanosti nad její přirozenou míru.

Nejlepší stabilizační politikou vlády je udržování míry nezaměstnanosti na její přirozené míře při nízké úrovni očekávané inflace.

NAIRU

- **NAIRU** (Non-accelerating Inflation Rate of Unemployment) je míra nezaměstnanosti, která neakceleruje inflaci neboli tzv. přirozená míra nezaměstnanosti u^*
- Vyznačuje se stabilitou nominálních mzdových sazeb, kdy se ekonomika nachází na úrovni potenciálního produktu Y^*